

**SMERNICA
NA ŠTANDARDIZÁCIU GEOGRAFICKÝCH NÁZVOV**

Spracoval: Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky

Schválil: Predsedníčka Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky
Ing. Mária Frindrichová 20. 05. 2015, číslo SM_ÚGKK SR_7/2015

Vydal: Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky

ZÁZNAM O DODATKOVCH ^{*)}

Poradové číslo dodatku	Schválený čísrom zo dňa	Účinnosť od	Opravil dňa	Podpis	Poznámky

*) Za opravenie predpisu podľa dodatku a za vykonanie zápisu v „Zázname o dodatkoch“ zodpovedá používateľ tohto výtlačku.

OBSAH	strana
PRVÁ ČASŤ ÚVODNÉ USTANOVENIA	7
§ 1 Účel a rozsah platnosti smernice	7
§ 2 Definície vybraných pojmov	8
DRUHÁ ČASŤ GEOGRAFICKÉ NÁZVY	9
§ 3 Kritériá členenia	9
§ 4 Členenie podľa záväznosti používania	9
§ 5 Členenie podľa druhu pomenovaných objektov	9
§ 6 Členenie podľa postavenia jazyka	10
§ 7 Členenie podľa času používania	10
§ 8 Členenie podľa zaradenia do slovnej zásoby jazyka	10
§ 9 Členenie podľa územia	10
§ 10 Členenie podľa použitého písma	11
TRETIA ČASŤ ŠTANDARDIZÁCIA GEOGRAFICKÝCH NÁZVOV Z ÚZEMIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY	11
§ 11 Všeobecné pravidlá	11
§ 12 Postup pri štandardizácii geografických názvov	11
ŠTVRTÁ ČASŤ ŠTANDARDIZÁCIA GEOGRAFICKÝCH NÁZVOV Z ÚZEMIA MIMO SLOVENSKEJ REPUBLIKY	13
§ 13 Všeobecné zásady	13
§ 14 Postup pri štandardizácii geografických názvov	13
§ 15 Prepis inojazyčných geografických názvov do slovenčiny	14
PIATA ČASŤ DATABÁZY	14
§ 16 Trieda objektov geografické názvy v Základnej báze údajov pre geografický informačný systém	14
§ 17 Databáza geografických názvov z územia mimo Slovenskej republiky	15
ŠIESTA ČASŤ MEDZINÁRODNÝ ROZMER ŠTANDARDIZÁCIE GEOGRAFICKÝCH NÁZVOV	15
§ 18 Všeobecné zásady	15
§ 19 Skupina expertov OSN pre geografické názvy	15
§ 20 Projekt EGN	16
§ 21 Smernica INSPIRE	16
§ 22 Metaúdaje pre tému geografické názvy	16
SIEDMA ČASŤ DOKUMENTÁCIA ŠTANDARDIZÁCIE GEOGRAFICKÝCH NÁZVOV A JEJ ZVEREJŇOVANIE	17
§ 23 Predmet a rozsah dokumentácie	17
§ 24 Dokumentácia štandardizácie triedy objektov GN	17
§ 25 Dokumentácia štandardizácie geografických názvov z územia mimo Slovenskej republiky	17
§ 26 Zverejňovanie	18
ÔSMA ČASŤ ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA	18
§ 27 Zrušujúce ustanovenie	18
§ 28 Účinnosť	18

S M E R N I C A
Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky
č. SM_UGKK SR_7/2015 zo dňa 27. 4. 2015
na štandardizáciu geografických názvov

Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky (ďalej len „ÚGKK SR“) podľa smernice ÚGKK SR o príprave, zverejňovaní a evidencii interných normatívnych aktov ustanovuje:

PRVÁ ČASŤ
ÚVODNÉ USTANOVENIA

§ 1

Účel a rozsah platnosti smernice

1. Účelom smernice je ustanoviť kritériá členenia geografických názvov, postup pri štandardizácii geografických názvov, používaní a zverejňovaní štandardizovaných geografických názvov, rozsah štandardizácie geografických názvov, zásady pomenovania jednotlivých druhov geografických objektov na základe platnej legislatívy v súlade s medzinárodnými odporúčaniami a v súlade so slovenskou gramatikou a s pravidlami slovenského pravopisu.

2. Smernica je záväzná pre orgány miestnej štátnej správy na úseku geodézie, kartografie a katastra nehnuteľností, ktorými sú okresné úrady katastrálne odbory (ďalej len „OÚ KO“) a právnické osoby zriadené ÚGKK SR.

3. Štandardizácia geografických názvov je proces zabezpečujúci určenie názvu pre geografický objekt spolu s jeho správnou písanou podobou ako aj podmienok na jeho používanie.

4. Štandardizáciou geografických názvov sa upravujú neštandardizované podoby názvov, existujúce nevyhovujúce štandardizované podoby názvov a určujú sa nové názvy.

5. V Základnej báze údajov pre geografický informačný systém (ďalej len „ZBGIS“) štandardizovaný názov geografického objektu nesie informáciu o záväznej polohe objektu.

6. O štandardizácii názvov geografických objektov z územia Slovenskej republiky a z územia mimo Slovenskej republiky rozhoduje ÚGKK SR.¹⁾

¹⁾ § 18 ods. 1 až 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 215/1995 Z. z. o geodézii a kartografii v znení neskorších predpisov.

7. Poradný orgán ÚGKK SR pri určovaní najvhodnejšieho geografického názvu je Názvoslovná komisia Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky²⁾ (ďalej len "názvoslovná komisia") s pôsobnosťou pre celé územie Slovenskej republiky alebo Názvoslovný zbor okresného úradu, katastrálneho odboru³⁾ (ďalej len "názvoslovný zbor") s okresnou pôsobnosťou.

8. Štandardizované geografické názvy sú záväzné pre používateľov podľa zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 215/1995 Z. z. o geodézii a kartografii v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“).

9. Definície základných pojmov z oblasti štandardizácie geografických názvov upravuje technická norma,⁴⁾ definície ďalších pojmov z oblasti štandardizácie geografických názvov upravuje Slovník termínov používaných pri štandardizácii geografických názvov.⁵⁾

§ 2

Definície vybraných pojmov

1. Toponymum je vlastné meno použité pre topografický objekt. Je to súhrnný termín pre geografické názvy a názvy mimozemských objektov.

2. Topografický objekt je rozlíšiteľná časť zemského povrchu, povrchu inej planéty alebo družice.

3. Geografický objekt je topografický objekt na Zemi.

4. Geografický názov (geonymum) je vlastné meno geografického objektu vytvoreného človekom alebo vlastné meno neživého prírodného objektu, ktorý je trvalo umiestnený na Zemi.

5. Štandardizovaný geografický názov je názov geografického objektu schválený názvoslovným orgánom ako preferovaný názov spomedzi viacerých aloným. V Slovenskej republike sa štandardizuje pre každý geografický objekt jediný názov, ktorý je zároveň oficiálnym názvom.

6. Endonymum je názov geografického objektu v niektorom oficiálnom jazyku (oficiálnych jazykoch) používanom na území, na ktorom sa geografický objekt nachádza.

7. Exonymum je vžitý názov používaný v určitom jazyku pre geografický objekt nachádzajúci sa na území mimo oficiálnej pôsobnosti tohto jazyka, ktorý má odlišnú podobu od názvu v oficiálnom jazyku (oficiálnych jazykoch) územia, na ktorom sa geografický objekt nachádza.

²⁾ Rozhodnutie predsedníčky úradu RP_ÚGKKSR_8/2015 z 27. 4. 2015 o zriadení Názvoslovnej komisie.

³⁾ Rozhodnutie predsedníčky úradu č. P-1849/2014 z 25. 3. 2014 o vydaní vzorového štatútu a rokovacieho poriadku názvoslovného zboru okresného úradu, katastrálneho odboru.

⁴⁾ STN 73 0401-2 Terminológia v geodézii a kartografii. Časť - 2: Terminológia katastra nehnuteľností, mapovania a fotogrametrie.

⁵⁾ Glossary of Terms for the Standardization of Geographical Names. Glossary of Terms for the Standardization of Geographical Names. Doplnok ST/ESA/STAT/SER.M/85/Add.1

http://unstats.un.org/unsd/geoinfo/UNGEGN/docs/pdf/Glossary_of_terms_revised.pdf

DRUHÁ ČASŤ GEOGRAFICKÉ NÁZVY

§ 3 Kritériá členenia

Geografické názvy sa na účely tejto smernice členia podľa

1. záväznosti používania,
2. druhu pomenovaných objektov,
3. postavenia jazyka,
4. času používania,
5. zaradenia do slovnej zásoby jazyka,
6. územia,
7. príslušnosti k jazykovým skupinám.

§ 4 Členenie podľa záväznosti používania

Geografické názvy sa podľa záväznosti používania členia na

1. štandardizované geografické názvy,
2. neštandardizované geografické názvy.

§ 5 Členenie podľa druhu pomenovaných objektov

Geografické názvy sa podľa druhu pomenovaných objektov členia na

1. názvy väčších prírodných alebo správnych celkov (choronymá), ktorými sú
 - a) názvy väčších obývaných alebo neobývaných prírodných, horizontálne členených celkov (prírodné choronymá),
 - b) názvy kontinentov a ich častí, ostrovov, polostrovov a iných geograficky členených častí zemského povrchu,
 - c) názvy väčších správnych, horizontálne členených celkov (administratívne choronymá),
2. názvy sídelných geografických objektov (ojkonymá), ktorými sú
 - a) názvy krajov a okresov,⁶⁾
 - b) názvy obcí a častí obcí,⁷⁾
 - c) názvy katastrálnych území,
 - d) názvy ulíc a iných verejných priestranstiev,⁸⁾
 - e) názvy vojenských obvodov,⁹⁾
 - f) názvy špecifických sídelných geografických objektov,¹⁰⁾

⁶⁾ § 8 a 9 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 221/1996 Z. z. o územnom a správnom usporiadaní Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

⁷⁾ § 1a ods. 2 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov.

⁸⁾ § 2b ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 369/1990 Zb.

⁹⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 258/1996 Z. z., ktorým sa vydáva zoznam obcí a vojenských obvodov tvoriacich jednotlivé okresy v znení neskorších predpisov.

3. názvy nesídelných geografických objektov (anojkonymá), ktorými sú
- a) názvy vôd (hydronymá),
 - b) názvy chránených území,
 - c) názvy jednotlivých útvarov vertikálneho členenia zemského povrchu (oronymá),
 - d) názvy ďalších prírodných alebo ľuďmi vytvorených geografických objektov.

§ 6

Členenie podľa postavenia jazyka

Geografické názvy sa podľa postavenia jazyka členia na

1. domáce geografické názvy, ktoré pomenúvajú v slovenskom jazyku geografické objekty ležiace úplne alebo čiastočne na území Slovenskej republiky (slovenské endonymá),
2. cudzie geografické názvy, ktoré pomenúvajú v oficiálnom jazyku alebo v oficiálnom prepise do latinky geografické objekty ležiace mimo územia Slovenskej republiky (cudzojazyčné endonymá),
3. vžitú slovenské geografické názvy, ktoré pomenúvajú v slovenskom jazyku geografické objekty ležiace mimo územia Slovenskej republiky (slovenské exonymá).

§ 7

Členenie podľa času používania

Geografické názvy sa podľa času používania členia na

1. súčasné geografické názvy,
2. historické geografické názvy.

§ 8

Členenie podľa zaradenia do slovnej zásoby jazyka

Geografické názvy sa podľa zaradenia do slovnej zásoby jazyka členia na

1. spisovné podoby geografických názvov,
2. nárečové podoby geografických názvov.

§ 9

Členenie podľa územia

Geografické názvy sa podľa územia členia na

1. geografické názvy z územia Slovenskej republiky (endonymá),
2. geografické názvy z územia mimo Slovenskej republiky (exonymá).

¹⁰⁾ § 14 ods. 1 písm. d) vyhlášky ÚGKK SR č. 300/2009 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 215/1995 Z. z. o geodézii a kartografii v znení neskorších predpisov.

§ 10 **Členenie podľa použitého písma**

Geografické názvy sa podľa použitého písma členia na

1. názvy písané latinkou,
2. názvy písané nelatinkovými písmami a ideografickými písmami.

TRETIA ČASŤ **ŠTANDARDIZÁCIA GEOGRAFICKÝCH NÁZVOV Z ÚZEMIA** **SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

§ 11 **Všeobecné pravidlá**

1. Štandardizácia geografických názvov z územia Slovenskej republiky sa vykonáva v súlade so zákonom, v súlade s vyhláškou ÚGKK SR č. 300/2009 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon o geodézii a kartografii v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) a v súlade s rezolúciami konferencií Organizácie Spojených národov (ďalej len „rezolúcie OSN“), ktoré usmerňujú štandardizáciu geografických názvov na národnej a medzinárodnej úrovni.

2. Predpokladom štandardizácie geografických názvov je zisťovanie skutočne používaných názvov príslušným názvoslovným zborom OÚ KO alebo sekretariátom názvoslovnej komisie (ďalej len „sekretariát“) v súlade s rozhodnutiami predsedníčky ÚGKK SR.¹¹⁾

3. Predmetom štandardizácie geografických názvov z územia Slovenskej republiky v pôsobnosti ÚGKK SR sú názvy nesídelných geografických objektov a špecifických sídelných objektov z územia Slovenskej republiky.¹²⁾

§ 12 **Postup pri štandardizácii geografických názvov**

1. Geografické názvy boli štandardizované v rozsahu Základnej mapy Slovenskej republiky v mierke 1 : 10 000 a Základnej mapy Slovenskej republiky v mierke 1 : 50 000 (ďalej len „ZM 10, ZM 50“) a z vodohospodárskej mapy Slovenskej republiky (ďalej len „VHM 50“) – z celého územia Slovenskej republiky v rokoch 1974 – 1994 a zverejnené v publikáciách edícií Kartografické informácie¹³⁾ a Geografické názvoslovné zoznamy OSN Slovenskej republiky.¹⁴⁾

¹¹⁾ Rozhodnutie predsedníčky úradu č. RP_ÚGKK SR_8/2015 z 27. 4. 2015 o zriadení Názvoslovnej komisie. Rozhodnutie predsedníčky úradu č. P-1849/2014 z 25. 3. 2014 o vydaní vzorového štatútu a rokovacieho poriadku názvoslovného zboru okresného úradu, katastrálneho odboru.

¹²⁾ § 14 ods. 1 vyhlášky ÚGKK SR č. 300/2009 Z. z.

¹³⁾ 1. Zoznam vrchov na Slovensku (1974), 8. Geografické názvoslovie ZM ČSSR 1 : 50 000 z územia SR, – 1. Názvy nesídelných geografických objektov – Východoslovenský kraj (1976), 9. Geografické názvoslovie ZM ČSSR 1 : 50 000 z územia SR, – 1. Názvy nesídelných geografických objektov – Stredoslovenský kraj (1977), 10. Geografické názvoslovie ZM ČSSR 1 : 50 000 z územia SR, – 1. Názvy nesídelných geografických objektov – Západoslovenský kraj (1979), 11. Geografické názvoslovie ZM ČSSR 1 : 50 000, – 2. Názvy sídelných geografických objektov (1981), 12. Zoznam jaskýň a priepastí na Slovensku (1979).

¹⁴⁾ Geografické názvy okresu (názvy všetkých okresov SR), publikácie s kódom A1, A3 až A5, A7 až A14, A16, A19, A37 až A43.

2. Štandardizácia geografických názvov sa vykonáva pri zistení zmien štandardizovaných názvov alebo pri návrhoch názvov dosiaľ nepomenovaných geografických objektov na návrh fyzickej osoby, právnickej osoby alebo OÚ KO. Postup pri štandardizácii geografických názvov upravuje vyhláška.¹⁵⁾

3. Ak OÚ KO v rámci miestneho prešetrovania v obci, pri obnove katastrálneho operátu novým mapovaním, v rámci revízie údajov katastra, v rámci konania o obnove evidencie niektorých pozemkov a právnych vzťahoch k nim zistí nové neštandardizované názvy, alebo ak zistí, že názov bol štandardizovaný nesprávne, vyhotoví návrh na štandardizáciu geografického názvu alebo na zmenu názvu na formulári, ktorý je prílohou č. 2 tejto smernice. Pri novom alebo zmenenom názve OÚ KO tento návrh primerane odôvodní.

4. OÚ KO zabezpečí prerokovanie návrhov názvov podľa odseku 3 a názvov, o ktorých overenie ho požiada sekretariát, v názvoslovnom zbore do 30 dní od zistenia neštandardizovaných názvov alebo od doručenia žiadosti sekretariátu. OÚ KO zisťuje správnu podobu názvu a či sa názov používa, pričom dbá, aby názvy boli v súlade so „Zásadami úpravy a používania geografických názvov“, ktoré sú prílohou č. 1 tejto smernice. Súčasťou overenia je správna lokalizácia názvov geografických objektov v katastrálnom území, čo sa vyznačí na grafickom podklade spolu so súradnicami definičného bodu geografického objektu.

5. OÚ KO na základe stanoviska obce a po prerokovaní v názvoslovnom zbore vypracuje písomné stanovisko k navrhnutým názvom a predloží ho ÚGKK SR na ďalšie konanie v súlade so zákonom. Ak sú stanoviská susedných obcí k názvu spoločného geografického objektu rozdielne, výslednú podobu navrhnutého názvu určí vedúci OÚ KO na základe odporúčania názvoslovného zboru.

6. Názvoslovná komisia prerokuje podoby navrhnutých názvov a po získaní stanoviska Ministerstva kultúry Slovenskej republiky tieto podoby názvov ÚGKK SR štandardizuje rozhodnutím. V prípade chránených objektov je potrebné aj stanovisko Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky.

7. Rozhodnutie o štandardizácii geografického názvu sa zasiela príslušnému OÚ KO a sekretariátu.

8. Ak návrh na štandardizáciu podá fyzická osoba alebo právnická osoba, ÚGKK SR zašle rozhodnutie aj predkladateľovi návrhu. V prípade zamietavého stanoviska ÚGKK SR zašle predkladateľovi návrhu zdôvodnenie.

¹⁵⁾ § 15 vyhlášky ÚGKK SR č. 300/2009 Z. z.

ŠTVRTÁ ČASŤ
ŠTANDARDIZÁCIA GEOGRAFICKÝCH NÁZVOV Z ÚZEMIA
MIMO SLOVENSKEJ REPUBLIKY

§ 13

Všeobecné zásady

1. Štandardizácia geografických názvov z územia mimo Slovenskej republiky sa vykonáva v súlade so zákonom, vyhláškou a s rezolúciami OSN.

2. Predmetom štandardizácie geografických názvov z územia mimo Slovenskej republiky v pôsobnosti ÚGKK SR sú najmä slovenské vžitú názvy štátov a závislých území v úplnej podobe a v skrátenej podobe, slovenské vžitú názvy ďalších geografických objektov ležiacich mimo územia Slovenskej republiky a slovenské vžitú názvy mimozemských objektov.

3. Štandardizovať možno zásadne jeden názov pre jeden geografický objekt. Výnimku tvoria názvy štátov a závislých území, ktoré majú spravidla ustanovený úplný názov a skrátenejší názov.

§ 14

Postup pri štandardizácii geografických názvov

1. V rokoch 1974 – 1997 sa štandardizovali názvy štátov a závislých území, názvy riek a vodných plôch sveta, názvy miest sveta, názvy útvarov horizontálneho a vertikálneho členenia zemského povrchu v rozsahu kartografickej tvorby v Slovenskej republike a názvy mimozemských objektov. Názvy boli zverejnené v publikáciách edícií Kartografické informácie¹⁶⁾ a Geografické názvoslovné zoznamy OSN Slovenskej republiky.¹⁷⁾

2. Štandardizácia geografických názvov sa vykonáva pri zistení zmien štandardizovaných názvov alebo pri zistení nových názvov dosiaľ nepomenovaných geografických objektov.

3. Rozsah štandardizácie je určený potrebami vydavateľských subjektov, potrebami tlače a iných prostriedkov masovej komunikácie so sídlom na území Slovenskej republiky.

4. Názvoslovná komisia prerokuje navrhnuté podoby názvov a po získaní súhlasného stanoviska Ministerstva kultúry Slovenskej republiky tieto podoby názvov ÚGKK SR štandardizuje rozhodnutím.

¹⁶⁾ 2. Zoznam vžitých názvov riek a vodných plôch sveta (1974), 3. Zoznam štátov a krajín sveta (1974), 4. Zoznam vžitých slovenských názvov miest sveta (1974), 5. Zoznam vžitých slovenských názvov útvarov horizontálneho členenia zemského povrchu (1975), 6. Zoznam vžitých slovenských názvov útvarov vertikálneho členenia zemského povrchu (1975).

¹⁷⁾ B 2 Slovenské vžitú názvy štátov a závislých území (2000), B 5 Slovenské vžitú názvy geografických objektov ležiacich mimo územia SR (1999).

§ 15

Prepis inojazyčných geografických názvov do slovenčiny

1. Pri jazykoch s nelatinkovým písmom sa rozlišujú jazyky s nelatinkovým hláskovým písmom (napríklad ruština, gréčtina, kórejščina) a jazyky s nelatinkovým slabičným a ideografickým písmom (napríklad japončina, čínština).

2. Názvy z jazykov s nelatinkovým písmom sa prepisujú podľa zásad medzinárodnej štandardizácie na základe odporúčania Organizácie spojených národov (ďalej len „OSN“). Ak neexistuje prepis odporúčaný OSN, použije sa

- a) prepis určený štátnou normou príslušného štátu,
- b) prepis zavedený vo vedeckých dielach v prípade, že neexistuje prepis podľa písmena a).

3. Rozhodnutie o zavedení prepisu geografických názvov odporúčaného OSN z jazyka s nelatinkovým písmom do slovenčiny zverejní ÚGKK SR v úradnom vestníku Spravodajca ÚGKK SR a na svojom webovom sídle. Súčasťou rozhodnutia je zoznam názvov geografických objektov z príslušného územia alebo odkaz na kartografické dielo, publikáciu alebo iný hodnoverný dokument, v ktorom sa geografické názvy uvádzajú v latinke.

PIATA ČASŤ DATABÁZY

§ 16

Trieda objektov geografické názvy v Základnej báze údajov pre geografický informačný systém

1. Trieda objektov geografických názvov z územia Slovenskej republiky (ďalej len „trieda objektov GN“) je evidencia (vrstva ZBGIS) názvov nesídelných geografických objektov a špecifických sídelných objektov. Prvotné údaje o geografických názvoch boli vytvorené vektorizáciou z názvov ZM 10, ZM 50, VHM 50 a neperiodických publikácií edície Geografické názvoslovné zoznamy OSN Slovenskej republiky, ku ktorým sa pripojili doplňujúce údaje, ako napríklad druh objektu, dátum štandardizácie, predchádzajúci štandardizovaný názov, pri vodných tokoch príslušnosť k povodiu, pri vrchoch nadmorská výška. Údaje boli spravované v priestorovej Databáze geografických názvov z územia Slovenskej republiky.

2. Geografické názvy sú súčasťou ZBGIS, kde tvoria triedu objektov GN a súčasťou Informačného systému geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky.

3. Trieda objektov GN sa dopĺňa a aktualizuje v ZBGIS.

4. Rozsah údajov a informáciu o záväznej polohe objektov určuje katalóg tried objektov (ďalej len „KTO ZBGIS“).¹⁸⁾

5. Sprístupnenie údajov o geografických názvoch je možné prostredníctvom mapových služieb podľa štandardov OGC (WMS a WFS) a kompozícií webovej aplikácie Mapový klient ZBGIS.

¹⁸⁾ KTO ZBGIS verzia 2013.4 http://www.skgeodesy.sk/files/slovensky/ugkk/geodezia-kartografia/zb-gis/kto_zbgis_2013_4.pdf

§ 17

Databáza geografických názvov z územia mimo Slovenskej republiky

1. Databáza geografických názvov z územia mimo Slovenskej republiky (ďalej len „databáza mimo SR“) je elektronická databáza vytvorená zo slovenských názvov geografických objektov ležiacich mimo územia Slovenskej republiky, ku ktorým sa pripojili doplňujúce údaje, ako napríklad druh objektu, dátum štandardizácie, príslušnosť k štátu, kontinentu alebo k prírodnému celku. Zdrojom informácií v databáze sú vydané kartografické diela.

2. Databáza mimo SR obsahuje slovenské vžitú názvy štátov a závislých území v úplnej podobe a v skrátenej podobe, slovenské vžitú názvy ďalších geografických objektov ležiacich mimo územia Slovenskej republiky.

3. Databáza mimo SR sa dopĺňa a aktualizuje priebežne.

ŠIESTA ČASŤ MEDZINÁRODNÝ ROZMER ŠTANDARDIZÁCIE GEOGRAFICKÝCH NÁZVOV

§ 18

Všeobecné zásady

1. Štandardizácia geografických názvov sa v Slovenskej republike riadi odporúčaniami rezolúcií OSN a odporúčaní Skupiny expertov OSN pre geografické názvy (ďalej len „UNGEGN“) ¹⁹⁾ a jej pracovných a regionálnych skupín.

2. Štandardizované geografické názvy sa poskytujú aj pre medzinárodné projekty, napríklad projekt EuroGeoNames (ďalej len „projekt EGN“).

3. Poskytovanie údajov o geografických názvoch sa riadi smernicou Európskej infraštruktúry pre priestorové informácie (ďalej len „smernica INSPIRE“). ²⁰⁾

4. Štruktúra triedy objektov GN v ZBGIS je v súlade s požiadavkami projektu EGN a s údajovou špecifikáciou smernica INSPIRE pre tému Geografické názvy.

§ 19

Skupina expertov OSN pre geografické názvy

1. Na podporu štandardizácie geografických názvov na národnej a medzinárodnej úrovni Ekonomická a sociálna rada OSN zriadila UNGEGN ako jeden zo stálych expertných orgánov. UNGEGN ustanovuje základný rámec štandardizácie geografických názvov a medzinárodnej spolupráce.

2. Názvoslovná autorita každého členského štátu OSN zostavuje a vydáva

- a) zoznam štandardizovaných geografických názvov zo svojho územia,
- b) zoznam štandardizovaných vžitých názvov z územia mimo vlastného štátu.

¹⁹⁾ <http://unstats.un.org/unsd/geoinfo/UNGEGN/default.html>

²⁰⁾ <http://inspire.gov.sk/o-inspire/smernica-o-inspire>

3. Oficiálny spôsob prepisu do latinky, ak sú geografické názvy zapísané v inom ako latinkovom systéme písma, ustanovuje príslušná krajina. Po odporučení OSN na medzinárodné používanie môže ÚGKK SR rozhodnúť o systéme prepisu v podmienkach Slovenskej republiky.

4. Na riešenie čiastkových problémov UNGEGN zriadila lingvisticko-geografické regionálne skupiny. Slovenská republika je členom lingvisticko-geografickej regionálnej skupiny Východná, stredná a juhovýchodná Európa.

§ 20 Projekt EGN

1. Projekt EGN je jedným z projektov asociácie EuroGeographics (spoločenstva národných mapovacích a katastrálnych inštitúcií), ktorého cieľom je vytvoriť paneurópsku databázu geografických názvov.

2. Projekt EGN zavedie interoperabilnú internetovú službu, ktorá bude prepájať a umožňovať prístup k oficiálnym multilingválnym geografickým názvom a ich údajom, ktoré sú k dispozícii na národnej úrovni v celej Európe.

§ 21 Smernica INSPIRE

1. Smernica INSPIRE je smernica Európskeho parlamentu a Rady, ktorej cieľom je zabezpečiť sprístupnenie veľkého množstva hodnoverných harmonizovaných priestorových informácií prostredníctvom členských štátov.

2. Smernica INSPIRE zabezpečuje, že priestorové údaje sa zbierajú a vytvárajú iba raz na úrovni, ktorá je najefektívnejšia, a používajú sa na ďalších úrovniach, dajú sa kombinovať, umožňujú podeliť sa o ne s ďalšími používateľmi a aplikáciami, umožňujú jednoduchšie vyhľadávanie a sprístupnenie informácií s uvedením podmienok, za akých sa môžu tieto údaje použiť.

§ 22 Metaúdaje pre tému geografické názvy

1. Metaúdaje sú informácie opisujúce súbory priestorových údajov a služby priestorových údajov, ktoré umožňujú ich zisťovanie, katalogizáciu a využívanie. Smernica INSPIRE určuje geografické názvy ako jednu z tém, na ktorej opis je potrebné vytvoriť a aktualizovať metaúdaje, zabezpečiť interoperabilitu súborov a služieb priestorových údajov a prepojenie so sieťovými službami (vyhľadávacie, zobrazovacie, ukladacie a transformačné služby).

2. Metaúdaje pre geografické názvy sú informácie opisujúce súbory a služby priestorových údajov o geografických názvoch, ktoré umožňujú ich zisťovanie, katalogizáciu, vymedzujú účel a podmienky ich používania s cieľom sprístupniť tieto súbory a služby.

3. Metaúdaje pre údajovú sadu geografických názvov sa zverejňujú na geoportáli ÚGKK SR a je možné vyhľadať ich prostredníctvom vyhľadávacej služby.

4. Prvok metaúdajov je samostatnou jednotkou metaúdaja. Slúži na identifikáciu zdrojových informácií, polohy, časového vymedzenia, kvality, platnosti údajov, súladu s vykonávacími predpismi, obmedzenia prístupu, organizácie zodpovednej za vytváranie, uchovávanie a aktualizáciu metaúdajov.

SIEDMA ČASŤ DOKUMENTÁCIA ŠTANDARDIZÁCIE GEOGRAFICKÝCH NÁZVOV A JEJ ZVEREJŇOVANIE

§ 23

Predmet a rozsah dokumentácie

1. Predmet dokumentácie určuje vyhláška.²¹⁾

2. Dokumentáciu súvisiacu so štandardizáciou geografických názvov z územia Slovenskej republiky zabezpečuje

- a) sekretariát,
- b) OÚ KO.

3. Dokumentáciu súvisiacu so štandardizáciou geografických názvov z územia mimo Slovenskej republiky zabezpečuje sekretariát.

§ 24

Dokumentácia štandardizácie triedy objektov GN

1. Sekretariát do 30 dní od nadobudnutia účinnosti rozhodnutia o štandardizácii geografických názvov zaeviduje zmenené štandardizované geografické názvy do triedy objektov GN, ktorá je súčasťou ZBGIS.

2. OÚ KO do 30 dní od nadobudnutia účinnosti rozhodnutia o štandardizácii geografických názvov zaeviduje zmenené štandardizované geografické názvy do katastrálneho operátu – do katastrálnych máp, do prehľadu náčrtov miestneho prešetrovania, prehľadu chotárnych názvov, zoznamu názvoslovnia a do iných písomných alebo grafických podkladov vzťahujúcich sa na štandardizovaný názov.

3. V prípade chránených území sa zmena zaeviduje do katastrálneho operátu do 30 dní od podania žiadosti orgánom ochrany prírody, ktorý chránené územie vyhlásil.²²⁾

§ 25

Dokumentácia štandardizácie geografických názvov z územia mimo Slovenskej republiky

Sekretariát do 30 dní od nadobudnutia účinnosti rozhodnutia o štandardizácii geografických názvov zaeviduje zmeny v databáze mimo SR.

²¹⁾ §17 ods. 1 a 2 vyhlášky ÚGKK SR č. 300/2009 Z. z.

²²⁾ Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

§ 26 **Zverejňovanie**

Súbory štandardizovaných názvov nesídelných geografických objektov štandardizované ÚGKK SR sa zverejňujú najmä prostredníctvom

1. úradného vestníka Spravodajca ÚGKK SR, v ktorom sa zverejňujú rozhodnutia ÚGKK SR o štandardizácii geografických názvov a ďalšie informácie týkajúce sa štandardizácie geografických názvov,

2. neperiodických publikácií „Geografické názvoslovné zoznamy OSN Slovenskej republiky“, v ktorých sa zverejňujú ucelené súbory štandardizovaných geografických názvov, informácie všeobecného zamerania a terminológia z oblasti štandardizácie geografických názvov,

3. periodických publikácií „Názvoslovné informácie“, v ktorých sa zverejňujú informácie o medzinárodných aktivitách v oblasti štandardizácie geografického názvoslovia, o zásadách štandardizácie, o prijatých rezolúciách OSN, o pravidlách štandardizácie geografických názvov, o rozhodnutiach ÚGKK SR v oblasti štandardizácie geografických názvov a o štandardizovaných geografických názvoch,

4. geoportálu, na ktorom sa publikujú údaje zo ZBGIS spolu so štandardizovanými názvami geografických objektov. Publikovanie údajov prostredníctvom webových služieb geoportálu zabezpečí pre všetkých používateľov prístup k štandardizovaným geografickým názvom a umožní správne používanie názvov v ich záväznej štandardizovanej podobe,

5. webového sídla ÚGKK SR, na ktorom sa formou zoznamov zverejňujú názvy katastrálnych území Slovenskej republiky, názvy chránených území, názvy vrchov, dolín, priesmykov, sídiel a slovenské vžitú názvy štátov a závislých území, vžitú názvy a informácie všeobecného charakteru týkajúce sa štandardizácie geografických názvov.

ÔSMA ČASŤ **ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA**

§ 27 **Zrušujúce ustanovenie**

Zrušuje sa Inštrukcia na štandardizáciu geografického názvoslovia 984 600 I-1/96 (I 74.20.73.26.00) číslo NP-4220/1996 z 9. decembra 1996.

§ 28 **Účinnosť**

Táto smernica nadobúda účinnosť 1. decembra 2015.

ZÁSADY ÚPRAVY A POUŽÍVANIA GEOGRAFICKÝCH NÁZVOV

O B S A H

strana

ZÁSADY ÚPRAVY A POUŽÍVANIA GEOGRAFICKÝCH NÁZVOV	20
Čl. 1 ÚVOD.....	20
Čl. 2 VŠEOBECNÉ ZÁSADY ÚPRAVY GEOGRAFICKÝCH NÁZVOV Z ÚZEMIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY.....	20
Čl. 3 TVORENIE NOVÝCH GEOGRAFICKÝCH NÁZVOV Z ÚZEMIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY	21
Čl. 4 ZÁSADY ÚPRAVY GEOGRAFICKÝCH NÁZVOV Z ÚZEMIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY	21
Čl. 5 ZÁSADY POMENÚVANIA NIEKTORÝCH DRUHOV GEOGRAFICKÝCH OBJEKTOV Z ÚZEMIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY	22
Čl. 6 ÚPRAVA GEOGRAFICKÝCH NÁZVOV INOJAZYČNÉHO PÔVODU Z ÚZEMIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY.....	25
Čl. 7 ÚPRAVA SLOVENSKÝCH VŽITÝCH NÁZVOV Z ÚZEMIA MIMO SLOVENSKEJ REPUBLIKY	25
Čl. 8 POUŽÍVANIE GEOGRAFICKÝCH NÁZVOV.....	26

ZÁSADY ÚPRAVY A POUŽÍVANIA GEOGRAFICKÝCH NÁZVOV

Čl. 1 ÚVOD

Zásady úpravy a používania geografických názvov sú neoddeliteľnou súčasťou Smernice na štandardizáciu geografických názvov č. 84.11.13.31.71.00-15 zo dňa 7. 5. 2015, č. SM_ÚGKK SR_7/2015 a platia pre všetky druhy geografických názvov.

Čl. 2 VŠEOBECNÉ ZÁSADY ÚPRAVY GEOGRAFICKÝCH NÁZVOV Z ÚZEMIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

1. Predmetom úpravy názvov nesídelných geografických objektov a špecifických sídelných objektov z územia Slovenskej republiky sú najmä nárečové podoby geografických názvov, spoločensky alebo obsahovo nevhodné geografické názvy, gramaticky nesprávne utvorené geografické názvy, pravopisne nesprávne zapísané geografické názvy, geografické názvy inojazyčného pôvodu.

2. Pri úprave geografického názvu sa dbá, aby navrhnutá podoba názvu zodpovedala slovotvorným a gramatickým pravidlám spisovnej slovenčiny a platným pravidlám slovenského pravopisu.

3. Z dôvodu zachovania kultúrneho dedičstva sa niektoré vyhovujúce ustálené nárečové podoby geografických názvov zachovávajú. Treba však odlišiť chybné názvy vydávané často za nárečové podoby.

4. Pri úprave geografického názvu sa dbá, aby navrhnutá podoba názvu bola spoločensky a inak vhodná, aby neobsahovala hanlivé a vulgárne slová, aby neobsahovala slová pripomínajúce osoby alebo inštitúcie, ktoré prejavili nepriateľské zmýšľanie voči nášmu národu. Do tejto kategórie nepatria názvy súvisiace s feudálnymi pomermi.

5. Pri úprave geografického názvu sa dbá, aby navrhnutá podoba názvu rešpektovala osobitosti jednotlivých druhov geografických objektov. Slová typické pre jednu kategóriu nemožno použiť v názvoch inej kategórie.

6. Pri úprave geografického názvu sa dbá, aby navrhnutá podoba názvu neobsahovala označenia pomocou písmen, číslíc alebo iných kódových znakov.

7. Pri úprave geografického názvu sa dbá, aby z hľadiska praktického používania, geografické názvy neboli dlhé, aby sa nevytvárali názvy s viac než tromi plnovýznamovými slovami. Vo výnimočných prípadoch, ak sa geografický názov odvodzuje od existujúceho dvojslovného alebo trojslovného názvu, možno použiť viac než tri plnovýznamové slová.

Čl. 3

TVORENIE NOVÝCH GEOGRAFICKÝCH NÁZVOV Z ÚZEMIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

1. Ak sa má pomenovať novovzniknutý objekt alebo utvoriť názov pre objekt dosiaľ nepomenovaný, zvolí sa geografický názov v závislosti od charakteru a druhu pomenúvaného objektu. Nový geografický názov sa utvorí

- a) odvodením od názvov okolitých objektov, napr. *Jazvina* – *Jazvinská skala*, *Iľanovo* – *Iľanovská dolina*, samota *Backárovci* – *Backárov potok*, les *Krivé kúty* – *Krivokútsky potok*;
- b) bez ohľadu na pomenovanie okolitých objektov, napr. *Cesta slobody*, *Dolina smrti*.

2. Slová príznačné pre určité územie nemožno prenášať do názvov na iné územie (napr. názov *Debra* nemožno použiť na západnom Slovensku, názov *Grúň* na Záhorí alebo na Žitnom ostrove, názov *Chríb* na východnom Slovensku a pod.).

3. Názvy geografických objektov utvorené odvodením od názvov sídel a názvov nesídelných geografických objektov sa štandardizujú v podobe, ktorá vychádza zo súčasných platných podôb názvov sídel a názvov nesídelných geografických objektov, napr. *Račiansky potok* (predtým *Račištorfský potok* – súčasný názov *Račištorfu* je *Rača*), *Studenský potok* (predtým *Kolpašský potok* – súčasný názov obce *Kolpachy* je *Banský Studenec*).

Čl. 4

ZÁSADY ÚPRAVY GEOGRAFICKÝCH NÁZVOV Z ÚZEMIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

1. Upravujú sa hláskové nárečové podoby geografických názvov, napr. *Luštek* na *Lúžtek*, *Šefranica* na *Šafranica*, *Hrunok* na *Grúnik*, *Kýčera* na *Kýčera*, *Jalšiny* na *Jelšiny*.

2. Upravujú sa gramatické nárečové podoby geografických názvov, napr. *Pod kyselú vodú* na *Pod kyslou vodou*, *V Hubokém* na *V Hlbokom*, *Pod huru* na *Pod horou*, *Za humny* na *Za humnami*.

3. Do spisovnej podoby sa upravujú geografické názvy nesprávne pravopisne alebo gramaticky či slovotvorne utvorené a geografické názvy súvisiace s úpravou podľa pravidiel slovenského pravopisu, napr. *Prejtianský potok* na *Prejtiansky potok*, *Paňkov* na *Pankov*, *Klak* na *Kľak*; *Sysl'ova diera* na *Syslia diera*, *Vršatecké bradlá* na *Vršatské bradlá*, *Kadňanka* na *Kadnianka*.

4. Neupravujú sa slovotvorné nárečové, archaické alebo územne obmedzené podoby geografických názvov, napr. *Hlinište*, *Strážište*, *Bučník*, *Bučie*, *Bukovinka*, *Búč*, *Chmelník*, *Chmelinec*.

5. Neupravujú sa slovníkové nárečové, archaické alebo územne obmedzené podoby geografických názvov alebo geografické názvy dávno prevzaté z iných jazykov: *Za palachom* (spisovne *trstie*, nie *palach*), *Zelnica* (spisovne *kapusta*, nie *zeli*), *Debra* (nemení sa na *jama*, *roklina*), *Tajch* (spisovne *rybník*), *Tále* (spisovne *diely*), ako aj *Šivarná*, *Magura*, *Čierťaž*, *Kýčera*, *Grúň* a i.

6. Jednoslovné geografické názvy sa upravujú do podoby s veľkým začiatočným písmenom, napr. *Tatry*, *Kriváň*, *Sĺňava*, *Paseky*, *Váh*.

7. Vo viacslovných geografických názvoch je veľké písmeno na začiatku názvu.
- a) Ak sú ďalšie slová odvodené od názvu geografického objektu, upravujú sa podľa pravopisu pomenovaného geografického objektu, napr. *Veľký Javorník, Biely Váh, Predné Meďodoly, Veľké Richnavské jazero, Dlhé Lúky*.
 - b) Ak ďalšie slová nie sú odvodené od názvu geografického objektu, upravujú sa do podoby s malým začiatočným písmenom, napr. *Suchá hora, Studený potok, Čierna dolina, Dlhé lúky*.
8. V predložkových geografických názvoch sa predložka na začiatku názvu upravuje do podoby s veľkým začiatočným písmenom.
- a) Ak sú ďalšie slová odvodené od názvu geografického objektu, upravujú sa podľa pravopisu pomenovaného geografického objektu, napr. *Pri Váhu, Za Vysokou, Pod Červenou skalou, Pri Kamennom mlyne, Pod Skalou*.
 - b) Ak ďalšie slová nie sú odvodené od názvu geografického objektu, upravujú sa do podoby s malým začiatočným písmenom, napr. *Za záhradami, Pod smrečinou, Pri hruške, Po cestu, Nad potokom, Za panskými stodolami*.
9. Ak sa predložka v predložkových geografických názvoch nenachádza na začiatku názvu, názov sa upraví do podoby s malým začiatočným písmenom, napr. *Stráne pod Tatrami, Jastrabie pri Michalovciach, Belá nad Cirochou*.
10. V geografických názvoch, v ktorých druhové označenie geografického objektu nie je súčasťou názvu, sa druh objektu upraví do podoby s malým začiatočným písmenom, napr. horáreň *Kačín*, dolina *Nefcerka*, sedlo *Čertovica*.
11. V geografických názvoch s nezhodným prívlastkom v genitive sa druhové označenie objektu upraví do podoby s veľkým začiatočným písmenom, ak stojí na začiatku názvu, napr. *Jaskyňa slobody, Dolina Zeleného plesa*.
12. V zložených geografických názvoch na vyjadrenie zlučovacieho vzťahu medzi jednotlivými časťami alebo ak ide o bližšie určenie vlastného mena všeobecným menom používa sa spojovník, napr. *Lučensko-košická zníženina, Súľov-Hradná, Hloža-Podhorie, Sliač-kúpele, Bratislava-mesto*. Ak je zo združeného názvu vytvorené zložené prídavné meno, spojovník sa v zloženom prídavnom mene nepíše, napr. *horná Nitra – hornonitriansky – Hornonitrianska kotlina*.

Čl. 5

ZÁSADY POMENÚVANIA NIEKTORÝCH DRUHOV GEOGRAFICKÝCH OBJEKTOV Z ÚZEMIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

1. Prirodené vodné toky majú zásadne jeden štandardizovaný názov pre celú svoju dĺžku. Výnimky: *Belá* pod sútokom *Tichého potoka* a *Kôprového potoka*, *Váh* pod sútokom *Bieleho Váhu* a *Čierneho Váhu*. V prípade výskytu viacerých názvov pre jeden vodný tok, názov sa určuje spravidla podľa názvu dolného toku. Nevhodné sú predložkové podoby názvov.

Názvy vodných tokov sa utvárajú

- a) odvodením zo sídelných názvov, napr. *Kremnický potok, Deviansky potok*;
- b) odvodením z nesídelných názvov, napr. *Demänovka, Kamenistý potok*;
- c) bez ohľadu na pomenovanie okolitých objektov, napr. *Diablov potok, Obecný potok*.

2. Názvy umelých vodných tokov sa utvárajú odvodením

- a) z názvov prirodzených tokov, napr. *Stará Duša*;
- b) zo sídelných názvov, napr. *Zohorský kanál, Hlohovský kanál*;
- c) z nesídelných názvov, napr. *Lúčny kanál*;
- d) výnimočne z názvov sídel blízkyh obom krajným bodom umelého vodného toku, napr. kanál *Malinovo-Blahová, Baka-Gabčíkovo*.

3. Názvy prirodzených vodných nádrží sa tvoria

- a) odvodením od názvov okolitých objektov, napr. *Stará Morava, Ostrov, Velické pleso*;
- b) bez ohľadu na okolité objekty, napr. *Čertovo jazero, Piesočné jazero, Okrúhle pleso*.

4. Názvy umelých vodných nádrží a ďalších vodných stavieb sa tvoria spravidla z názvov významnejších sídel ležiacich najbližšie pri telese priehrady. Pri úprave názvu má prednosť tvar vodná nádrž *Kráľová*, hať *Dolné Kočkovce*, pričom názov je iba *Kráľová* a *Dolné Kočkovce* a vodná nádrž a hať sú druhové označenia. Nevhodné sú označenia umelých vodných nádrží podľa tokov, napr. *Čierny Váh*.

5. Vodopády sa pomenúvajú smerom od ústia k prameňu. Názov sa odvodí od názvu vodného toku. V prípade väčšieho počtu vodopádov na jednom toku sa pridá rozlišovacie adjektívum, napr. *dolný, nižný, spodný, stredný, horný, vrchný, vyšný*. Vo výnimočných prípadoch môže byť rozlíšenie slovne vyjadrenou radovou číslovkou, napr. *prvý, druhý*. Ak nie je možné vytvoriť názov od vodného toku, utvorí sa od názvu príslušnej doliny alebo príslušného katastrálneho územia či obce.

6. Názvy vrchov sa utvárajú v jednotnom čísle, napr. *Kriváň, Končistá, Vysoký vrch*. Na pomenovanie vrchov sú nevhodné predložkové názvy.

7. Pre názvy poľných a lesných honov sú typické viacslovné pomenovania a predložkové názvy. Predložkové chatárne názvy sa utvárajú v základnej podobe, ktorá vyjadruje statický význam (odpoveď na otázku „Kde si bol“?, napr. *V Rovni, Za potokom, Na Grúni*). Podoby odpovedajúce na otázku „Kam ideš“? vyjadrujú dynamický význam. Majú ho iba názvy vyjadrujúce smerovanie jedného objektu k druhému, napr. *Do potoka, Na Grúň*. Názvy *Na Grúni* a *Na Grúň* patria dvom odlišným objektom, jeden sa nachádza na Grúni a druhý v smere na Grúň.

8. Názvy krasových javov sa utvárajú podľa

- a) názvu miesta alebo katastrálneho územia, v ktorom sa nachádzajú, napr. *Muránska jaskyňa*;
- b) charakteristického tvaru, napr. *Rúrkovitá jaskyňa, Zvislá jaskyňa*;

- c) osobitostí morfológie a výzdoby, napr. *Jazierková jaskyňa, Ružová jaskyňa, Jaskyňa mŕtvych netopierov*;
- d) významných osobností z našej histórie, napr. *Dekretova jaskyňa, Jánošíkova jaskyňa*;
- e) archeologických alebo paleontologických nálezov, napr. *Kostrová jaskyňa*;
- f) mena objaviteľa, napr. *Aksamitka, Majkova jaskyňa*;
- g) umiestnenia *Jaskyňa v Čube*.

9. Názvy chránených území sa utvárajú

- a) preberaním už existujúcich názvov daných území alebo geografických objektov, napr. *Šúr, Babia hora, Juráňova dolina, Skalnatý potok, Slovenský kras, Čertova diera, Medvedia jaskyňa, Brázda*;
- b) odvodením z existujúcich názvov okolitých sídelných a nesídelných geografických objektov, napr. *Čertižnianske lúky, Trnavské rybníky, Tatranský národný park, Chránená krajinná oblasť Horná Orava*;
- c) zahrnutím predmetu ochrany do názvu, napr. *Becherovská tisina, Čenkovská lesostep, Jelenská gaštanica, Sliáčske travertíny, Zátínske močiare, Haburské rašelinisko, Hikóriový porast, Ostrov orliaka morského, Topoľčianska zubria zvernica*;
- d) zahrnutím označenia geomorfologického tvaru do názvu, napr. *Meandre Hrona, Prielom Hornádu, Hričovská skalná ihla, Kamenné more, Manínska tiesňava, Štrkovské presypy*.

10. Názvy katastrálnych území sa zväčša utvárajú zhodne s názvami obcí alebo častí obcí a inými štandardizovanými geografickými názvami, napr. *Červený Kameň, Stará Kremnička, Remeniny*. Ak názvy obcí a častí obcí nie sú gramaticky správne utvorené, chyba sa neprenáša na názov katastrálneho územia, ale názov sa vhodne upraví.

11. Názvy sídelných objektov, ktoré nemajú charakter správnej jednotky (miestne časti obcí a základné sídelné jednotky, ako sú urbanistické obvody, samoty, osady, miestne časti), sa utvárajú

- a) odvodením od názvov okolitých objektov, napr. *Malá Havrania, Veľká Petrová*;
- b) bez ohľadu na okolité názvy objektov, napr. *Horný mlyn, Lieskovské kopanice*.

12. Názvy baní, šacht a štôlní, mostov, ktorých druhové označenie geografického objektu stojí na začiatku názvu a je súčasťou názvu, sa upravujú do podoby s veľkým začiatočným písmenom, napr. *Baňa Anton, Šachta Leopold, Štôlna Braník, Most Lafranconi*.

13. Názvy geodetických bodov sa štandardizovali podľa názvov geografických objektov, na ktorých alebo v blízkosti ktorých sú umiestnené, napr. *Krušina, Dóm sv. Martina*.

- a) Ak sa pôvodný názov geodetického bodu vytvoril nezávisle od názvu identického objektu, napr. *Brezie – Vajanok, Vtáci vrch – Suchár, Dzilik – Baková, Zemiansky vrch – Solište*, vyhovujúci názov sa ponechal, napr. *Brezie*, nevyhovujúci sa upravil, napr. *Dzilik* na *Dielik*.

b) Ak bol geodetický bod umiestnený v intraviláne na nepomenovanom objekte, názov sa vytvoril podľa označenia druhu objektu, napr. *Kostol, Komín*.

c) Ak bolo viac spravidla susedných alebo blízkych geodetických bodov označených rovnakým názvom, ktoré sa odlišovali rímskymi číslicami I, II, namiesto rímskych číslic sa na odlišenie použili prívlastky *malý – veľký, horný – dolný, predný – zadný* a pod.

Čl. 6

ÚPRAVA GEOGRAFICKÝCH NÁZVOV INOJAZYČNÉHO PÔVODU Z ÚZEMIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

1. Adaptované geografické názvy inojazyčného pôvodu sa štandardizujú ako geografické názvy domáceho pôvodu, napr. *Za tajchom, Na Šiancoch, Vartovka, Farkaška, Ružomberok, Lendak*.

2. Neadaptované geografické názvy inojazyčného pôvodu sa prekladajú, napr. *Červený kanál* namiesto *Vörös ér, Jabložný vrch* namiesto *Almás tető, Jarabá skála* namiesto *Rjaba skála*.

3. Ak je potrebné geografický názov inojazyčného pôvodu zachovať, upravuje sa jeho grafická podoba podľa zásad slovenského pravopisu, napr. *Bucsuháza* na *Bučuháza, Csótfa* na *Čótfá, Gyotva* na *Dotva, Döndös* na *Dendeš, Heckerová* na *Hekerová*.

4. Ak sa geografický názov inojazyčného pôvodu nedá upraviť podľa odsekov 1 až 3, vytvorí sa nový geografický názov bez ohľadu na pôvodné znenie, napr. *Malá Železná priepasť* namiesto staršieho názvu *Malá Žomboj*.

Čl. 7

ÚPRAVA SLOVENSÝCH VŽITÝCH NÁZVOV Z ÚZEMIA MIMO SLOVENSKEJ REPUBLIKY

1. Slovenské vžitie názvy (exonymá) teda slovenské geografické názvy z územia mimo Slovenskej republiky sa upravujú tak, aby vyhovovali spisovnému jazyku a dali sa skloňovať, napr. *Bogota* (úradná podoba *Bogotá* je v slovenčine nesklonná), z *Bogoty, k Bogote* atď., *Moskytí záliv* namiesto staršieho nesprávne utvoreného názvu *Moskytský záliv, Kengurí ostrov* namiesto staršej podoby *Klokaní ostrov*.

2. Pri úprave slovenského vžitého názvu sa okrem všeobecných zásad prihliada najmä na historické súvislosti jeho vzniku a frekvenciu používania.

3. Ak sa zmení geografický názov objektu, podľa ktorého je utvorená slovenská vžitá podoba, spravidla sa upravuje aj vžitý názov, napr. *Izmirský záliv* namiesto staršej podoby *Smyrnianský záliv* (dnešný úradný názov *Smyrny* je *Izmir*). Na uľahčenie identifikácie geografického objektu sa môžu na nevyhnutné obdobie uvádzať aj predchádzajúce podoby v zátvorkách za súčasnými názvami.

Čl. 8 POUŽÍVANIE GEOGRAFICKÝCH NÁZVOV

1. Názvy nesídelných geografických objektov a špecifických sídelných geografických objektov z územia Slovenskej republiky sa používajú v podobách, ktoré štandardizoval ÚGKK SR.²³⁾

2. Nepripustná je akákoľvek úprava štandardizovaného názvu geografického objektu z územia Slovenskej republiky, ktorou je napr. preklad názvu, nedodržanie diakritických znamienok, vynechanie časti názvu.²⁴⁾

3. Viacslovné geografické názvy, ktorých súčasťou je druhové označenie, tvoria jeden celok. Ak sa v kartografickom diele alebo v texte publikácie uvádza druhové označenie, ktoré nie je súčasťou názvu, odliší sa typom písma od samotného názvu.

4. Vžitá podoba názvov sídelných a nesídelných geografických objektov z územia mimo Slovenskej republiky, ktoré nepatria pod suverenitu žiadneho štátu, ako sú názvy, morí, podmorských objektov, objektov v Antarktíde a vžitá podoba názvov štátov a závislých území sa používajú v podobách, ktoré štandardizoval ÚGKK SR (exonymá).

5. Vžitá podoba sídelných a nesídelných geografických objektov z územia mimo Slovenskej republiky, ktoré patria pod suverenitu určitého štátu, uvádzajú sa v zátvorkách za oficiálnym názvom.

6. V súlade s odporúčaniami OSN sa v kartografickom diele prednostne uvádzajú oficiálne názvy. Ak je potrebné uvádzať aj vžitá názvy, tie sa uvedú v zátvorkách za oficiálnymi názvami. OSN odporúča tiež redukciu vžitých názvov na základe skutočného používania.

7. Oficiálne názvy písané latinkovým písmom sa používajú v úplnom znení. Ak obsahujú osobitné písmená, diakritické znamienka, kombináciu malých alebo veľkých písmen, spojovníky, prívlastky, ktoré tvoria neoddeliteľnú súčasť názvu, tie sa rešpektujú úplne. Názvy písané nelatinkovým písmom alebo ideografickým písmom sa používajú v prepisoch do latinky určených na medzinárodné používanie schválených OSN.

8. Na území s viacerými úradnými jazykmi, alebo ak ide o objekt spoločný viacerým štátom, názvy sa uvádzajú vo všetkých úradných jazykoch, či ide o text alebo kartografické dielo. Uprednostnenie jedného jazyka na úkor ostatných jazykov sa vysvetlí na vhodnom mieste.

9. V registroch názvov kartografických diel a publikácií sa geografické názvy uvádzajú tak, ako sú publikované v kartografických dielach a publikáciách, ku ktorým patria. Ak existujú podoby v ďalších úradných jazykoch, uvádzajú sa tiež.

10. Názvy štátov sa používajú v úplnej podobe, napr. *Slovenská republika*, alebo v skrátenej podobe, napr. *Slovensko*. Odporúča sa dodržať jednotné používanie.

²³⁾ § 18 ods. 7 zákona NR SR č. 215/1995 Z. z. o geodézii a kartografii v znení neskorších predpisov.

²⁴⁾ Zásady používania názvov geografických objektov v cudzojazyčnom texte publikácií vydávaných v slovenskej republike, Geografické názvoslovné zoznamy OSN SR, Bratislava 2012, <http://www.skgeodesy.sk/files/slovensky/ugkk/geodezia-kartografia/standardizacia-geografickeho-nazvoslovnia/dokumenty-k-cinnosti/ZAsady.pdf>

Trenčiansky kraj										
ZOZNAM ZMIEN										
Okres: Ilava										
Por. č.	Názov podľa 1. mapy katastrálnej 2. mapy určeného operátu 3. mapy lesníckej 4. mapy topografickej 5. mapy inej 6. zistenie na mieste	Druhové označenie	Názov na mieste		Názov navrhovaný názvoslovným zborom OÚ, KO	Odôvodnenie návrhu	Súradnice JTSK		Mapový list ZM 10	Katastrálne územie
			Základná podoba	Kde (kam) ideš?			X	Y		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	1) Bederove jamy	les	Bezerove jamy	do Bezerových jám	Bezerove jamy	úprava nesprávne utvoreného názvu, ktorý sa v tejto podobe nepoužíva	1197540,56	479406,66	35-21-10	Ilava
2.	1) Trnová	vrch	Trnová	do Trnovej	Tříňová	úprava do správnej gramatickej podoby	1198149,35	482033,98	35-21-09	Klobušice
3.	1) Zadná Poľana	les	Zadná poľana	do Zadnej Poľany	Zadná poľana	používa sa v tejto podobe, poľana je všeobecné podstatné meno	1206138,99	467235,01	35-22-17	Zliechov
4.	1) Seličný potok	vodný tok	Sedličný potok	do Sedličného potoka	Sedličný potok	úprava nárečovej podoby do správnej gramatickej podoby	1195309,56	483326,32	35-21-09	Klobušice
5.	2) Roviny	les aj pasienok	Rovniny	do Rovnin	Rovniny	úprava nesprávne utvoreného názvu, ktorý sa v tejto podobe nepoužíva	1195484,21	480066,47	35-21-09	Ilava
6.	2) U Martišov	samota	U Martišov	do Martišov	Martišovci	úprava nárečovej podoby do správnej gramatickej podoby	1199309,78	477431,24	35-21-15	Horná Poruba
7.	6) Zažľabie	pole	Zažľabie	do Zažľabia	Zážľabie	novo zistený názov	1194979,79	482144,71	35-21-09	Ilava
8.	6) Triečkech jarok	vodný tok	Triečkech jarok	do Triečkech jarku	Triečkovie jarok	úprava nárečovej podoby do správnej gramatickej podoby	1196800,98	476005,75	35-21-10	Veľké Košecké Podhradie
9.	1) vrch Šivariny	vrch	Šivarina	na Šivarinu	Šivarina	úprava nárečovej podoby do správnej gramatickej podoby	1201502,07	472598,8	35-22-11	Kopec
10.	5) Diely	les	Diel	na Diel	Diel	názov sa používa v tejto podobe	1186603,82	489819,27	25-43-22	Vršatské Podhradie
spracoval:						potvrdenie OÚ, KO:				
dátum, podpis						dátum, podpis, pečiatka				

SMERNICA NA ŠTANDARDIZÁCIU GEOGRAFICKÝCH NÁZVOV

Vydal Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky

© Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky

Vytlačil Geodetický a kartografický ústav Bratislava

Náklad 100 výtlačkov. Vyšlo v novembri 2015

1. vydanie

ISBN 978-80-89831-00-5